การศึกษาการรับรู้หลักการเรียนและการสอนของนิสิตครู

A study perception of learning and teaching principles of Pre-Service Teachers

ฐิติวรดา พลเยี่ยม[1]
Titiworada Polyiem[1]

Received: 5 February 2020 **Revised**: 24 February 2020 **Accepted**: 22 April 2020

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอนของนิสิตครู 2) เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้หลักการเรียนการสอนของนิสิตครูจำแนกตามสาขาวิชาเอก ประชากร ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 3 ที่เรียนรายวิชาหลักการเรียนและการสอน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวนทั้งหมด 464 คน ประกอบด้วย สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จำนวน 50 คน สาขาวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 79 คน สาขาวิชาเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา จำนวน 60 คน สาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 70 คน สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 85 คน สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 75 คน และสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 45 คน ตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 3 ที่เรียนรายวิชาหลักการเรียนและการสอน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวนทั้งหมด 391 คน ประกอบด้วย สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จำนวน 44 คน สาขาวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 63 คน สาขาวิชาเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา จำนวน 52 คน สาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 59 คน สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 70 คน สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 63 คน และสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified sampling) เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ แบบสอบถามระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอนของนิสิตครู และแบบสัมภาษณ์นิสิต ซึ่งประกอบด้วยคำถาม จำนวน 6 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เปรียบเทียบการรับรู้ โดยใช้ Oneway-MANOVA ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอนของนิสิตครู โดยภาพรวมมีระดับการรับรู้อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับดังนี้ สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สาขาวิชาสังคมศึกษา และสาขาวิชาเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
[1] Faculty of Education, Mahasarakham University

ศึกษา ตามลำดับ 2) ผลเปรียบเทียบการรับรู้หลักการเรียนการสอนของนิสิตครูจำแนกตามสาขาวิชาเอก พบว่า นิสิตมีระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอน ด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การรับรู้, นิสิตครู

Abstract

This research program discusses: 1) Pre-Service teacher's depth of perception and understanding of the learning and teaching principles held by fellow Pre-Service Teachers, 2) the depth of perception is discussed amongst the teachers, who have been classified by the program, and are 3rd year students who study Learning and Teaching Subjects in the second semester of academic year 2019, at theFaculty of Education Mahasarakham University. The total represents 464 people, consisting of General Science Programs 50 people, Mathematics Programs 79 people, Technology Education and Computer Studies Programs 60 people, Social Studies Programs 74 people English Language Programs 85 people, Thai Language Programs 75 people and Early Childhood Education Programs 45 people. The research sample consisted of the 3rd year students studying courses, learning principles and teaching in semester 2 of academic year 2019, Faculty of Education Mahasarakham University, The research tools were an assessment form for the perception of learning and teaching principles of Pre-Service Teachers and interview forms consisting of 6 questions. Quantitative data were analyzed by using the mean and standard deviation Qualitative data used content analysis from the interview form. The results showed that overall 1) level of perception, learning principles and teaching of Pre-Service Teachers had a high level of perception in every subject in the following order: Thai Language Program, English Language Program, General Science Program, Mathematics Program, Early Childhood Education Program, Social Studies Program, and Technology Education and Computer Studies programs respectively, 2) the comparison of the perception of the teaching principles of Pre-Service Teachers classified by program found that the teachers have a level of perception of learning and teaching in curriculum, content, measurement and evaluation Differences were statistically significant at the .05 level.

Keywords: Perception, Pre-Service Teachers

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการให้และการรับความรู้ประสบการณ์ การปรับเปลี่ยนทัศนคติการสร้างจิตสำนึก การเพิ่มพูนทักษะ การทำความเข้าใจให้กระจ่าง การอบรมปลูกฝังค่านิยม การถ่ายทอดศาสนาศิลปะและวัฒนธรรมของสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บุคคลมีความเจริญงอกงามทางปัญญา มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตได้ อย่างเหมาะสม มีค่านิยมที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นความอย่างมีความสุขและที่สำคัญการศึกษาเป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง การศึกษาจะช่วยยกระดับคุณภาพประชากรของชาติให้มีคุณภาพ (นลินี พานสายตา, 2555: 1-3) สอดคล้องตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หากประเทศมีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย สภาพของสังคม เศรษฐกิจและการเมือง การจัดการศึกษาของประเทศก็จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยแนวทางในการจัดการศึกษาในแต่ละประเทศจึงแตกต่างกันตามความเชื่อแนวคิดและปรัชญาการจัดการศึกษา

กระบวนการผลิตครูถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ การที่จะสร้างและเตรียมประชากรให้มีคุณภาพและมีศักยภาพสูงไปแข่งขันกับนานาประเทศในระดับอาเซียน หรือระดับ โลกต้องอาศัยกระบวนการจัดการศึกษาให้เข้มแข็งและมีคุณภาพ ซึ่งครูผู้สอนนับเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา ดังนั้นการเตรียมการและการมีกระบวนการ ในการผลิตครูที่มีคุณภาพเพื่อให้ได้ครูที่มีความรู้ในเชิงวิชาการควบคู่กับคุณธรรม จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะนำพาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป (ต้องตา สมใจเพ็ง และคณะ, 2559: 63) ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพครูต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เป็นอย่างดีในเนื้อหาวิชาเฉพาะมีทักษะการถ่ายทอดความรู้ ทักษะและกระบวนการของเนื้อหาวิชาเฉพาะ มีคุณลักษณะการเป็นครูที่ดี ซึ่งสถาบันผลิตครู อันได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์/คณะครุศาสตร์ รวมทั้งองค์กรวิชาชีพคือคุรุสภา ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการผลิตครูจึงได้ดำเนินการตามที่ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 อันเป็นกฎหมายเฉพาะสำหรับการศึกษา ดังในมาตรา 52 กำหนดไว้ว่า “ให้รัฐส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิตการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานงานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่” (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, 2556)

นิสิตครู ถือเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในการขับเคลื่อนการศึกษา เพราะคือครูในอนาคตข้างหน้า เพื่อให้การผลิตครู ของมหาวิทยาลัยเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาชีพครู จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ค้นคว้าหาความรู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หลักสูตร มีการส่งเสริมการรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา โดยผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแบบต่างๆ เพื่อให้นิสิตครูได้มีความรู้ความเข้าใจในแต่ละบริบทรายวิชา และสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียน การสอนได้อย่างหลากหลาย นำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง

จากข้อมูลการประเมินคุณภาพระดับหลักสูตรและข้อมูลความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตในปีการศึกษา 2559-2561 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิต

สะท้อนผลเกี่ยวกับบัณฑิตในด้านของการจัดการเรียนการสอน วิธีการสอน การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งบัณฑิตยังไม่สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร และสอดคล้องกับตัวชี้วัดของสาขาวิชา ทำให้กิจกรรมการเรียรการสอนไม่ค่อยบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และยังส่งผลให้การวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเนื่องมาจากบัณฑิตยังไม่มีความรู้ความเข้าใจหรือการรับรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเกี่ยวกับเนื้อหา และการวัดและประเมินผลเท่าที่ควร (งานประกันคุณภาพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปี 2559-2561) ซึ่งเป็นการส่งผลให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลในการจัดกิจกรรมการเรียนการเรียนการสอน ถ้าหากบัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจหรือมีการรับรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เนื้อหาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การวัดและประเมินผล จะส่งผลให้ตัวบัณฑิตเองมีความสามารถในการอกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี ซึ่งสิ่งที่กล่าวมาบัณฑิตเองได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มวิชาชีพครูและได้นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งนี้การที่จะสามารถนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จได้ส่วนหนึ่งมาจากกระบวนการรับรู้ของบัณฑิต ซึ่งการรับรู้เป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่สำคัญของบุคคล เพราะการตอบสนองพฤติกรรมใดๆ จะขึ้นอยู่กับการรับรู้จากสภาพแวดล้อมของตนเองและความสามารถในการแปลความหมายนั้นๆ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546: 151)

การรับรู้ของนิสิตครูที่มีต่อการเรียนการสอนในรายวิชาหลักการเรียนและการสอน ซึ่งเป็นหนึ่งในรายวิชาชีพครู ที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักการสำคัญของการจัดการเรียนการสอน ทฤษฎีการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้ในการเรียน การสอน รูปแบบการสอน วิธีสอนและเทคนิคการสอน การบูรณาการการคิดในชั้นเรียนการวางแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทและทักษะในศตวรรษที่ 21 และการฝึกปฏิบัติการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ การที่จะทำให้นิสิตครูประสบผลสำเร็จในการเรียนเพิ่มขึ้น ผู้สอนควรเน้นให้นิสิตมีการรับรู้ประสิทธิภาพการเรียนของตนเอง การรับรู้เช่นนี้ก็ยิ่งทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเอง และผู้สอนควรมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของตนเอง และเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาขาวิชาของตนเอง และสามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนในอนาคตได้

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้หลักการเรียนและการสอนของนิสิตครู เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พัฒนานิสิตนครูให้มีความพร้อม มีศักยภาพที่จะเข้าสู่วิชาชีพ และพัฒนาการเรียน การสอนในรายวิชาชีพครูต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอน ของนิสิตครู

2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้หลักการเรียนและการสอนของนิสิตครูจำแนกตามสาขาวิชาเอก

วิธีการศึกษา

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 3 ที่เรียนรายวิชาหลักการเรียนและการสอน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวนทั้งหมด 464 คน ประกอบด้วย สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จำนวน 50 คน สาขาวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 79 คน สาขาวิชาเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา จำนวน 60 คน สาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 70 คน สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 85 คน สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 75 คน และสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 45 คน

ตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 3 ที่เรียนรายวิชาหลักการเรียนและการสอน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวนทั้งหมด 391 คน ประกอบด้วย สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จำนวน 44 คน สาขาวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 63 คน สาขาวิชาเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา จำนวน 52 คน สาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 59 คน สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 70 คน สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 63 คน และสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ระดับการรับรู้ด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา และด้านการวัดและประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอนของนิสิตครู แบ่งเป็น 3 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอนของนิสิตครู จำนวน 3 ด้าน ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

แบบสัมภาษณ์นิสิตโดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 6 คำถาม ซึ่งมีความสอดคล้องกับแบบสอบถามและวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. นิสิตคิดว่าการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการเรียนและการสอนมีประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูหรือไม่อย่างไร

2. นิสิตคิดว่าเพราะเหตุใดครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร

3. นิสิตคิดว่าเพราะเหตุใดครูต้องมีความรู้ในเนื้อหา เทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียน

4. นิสิตคิดว่าการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการเรียนและการสอนสามารถช่วยเพิ่มขีดความสามารถของนิสิตให้มีความพร้อมในประกอบวิชาชีพครูได้หรือไม่อย่างไร

5. นิสิตคิดว่าการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สามรรถนำไปประยุกต์ในสาขาวิชาเอกกของตนเองได้อย่างไร

6. นิสิตคิดว่ารายวิชาหลักการเรียนการสอนมีเนื้อหาสาระ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองของนิสิตครูหรือไม่อย่างไร

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามการรับรู้หลักการเรียนและการสอน

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามระดับการรับรู้

1.2 กำหนดขอบเขตและโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามระดับการรับรู้โดยให้มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

1.3 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของเนื้อหา โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการวัดและประเมิน

ผล จากนั้นแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ซึ่งจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญผลปรากฏว่าข้อคำถาม ด้านหลักสูตรมีข้อคำถามที่มีค่า IOC 0.80 ถึง 1.00 ด้านเนื้อหา มีข้อคำถามที่มีค่า IOC 0.60 ถึง 1.00 และด้านการวัดและประเมินผลข้อคำถามที่มีค่า IOC 0.80 ถึง 1.00

1.4 นำแบบสอบถามการรับรู้หลักการเรียนและการสอนไปทดลองใช้กับนิสิตที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ซึ่งเป็นนิสิตที่เรียนในรายวิชาหลักการเรียนและการสอน และนำผลที่ได้มาคำนวณหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ พบว่าด้านหลักสูตร ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .45 ถึง .77 ด้านเนื้อหาได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .58 ถึง .84 ด้านการวัดและประเมินผลได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .48 ถึง .81 และได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

1.5. ปรับปรุงแก้ไข พิมพ์แบบสอบถามการรับรู้หลักการเรียนและการสอนฉบับจริง แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2. แบบสัมภาษณ์

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ และกำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 กำหนดนิยามของแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์และวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.3 ร่างข้อคำถามแบบสัมภาษณ์และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง ซึ่งจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญผลปรากฏว่ามีข้อคำถามที่มีค่า IOC 0.80 ถึง 1.00 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการเสนอแนะมาแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนการวิจัย

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอนของนิสิตครู ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 3 ที่เรียนรายวิชาหลักการเรียนและการสอน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวนทั้งหมด 391 คน ประกอบด้วย สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จำนวน 44 คน สาขาวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 63 คน สาขาวิชาเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา จำนวน 52 คน สาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 59 คน สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 70 คน สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 63 คน และสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 40 คน

2. นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากตัวแทนนิสิต จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นตัวแทนนิสิตจากสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย และสาขาวิชาสาขาวิชาเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนักวิจัยจนครบตามจำนวนในแต่ละส่วนของข้อมูล และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอนของนิสิตครูและแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับการรับรู้โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบระดับการรับรู้ของนิสิตจำแนกตามสาขาวิชาเอกโดยใช้การวิเคราะห์ One-way MANOVA

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ One-way MANOVA (λ) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอนของนิสิตครู ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอนของนิสิตครู จำนวน 391 คน โดยแยกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	ด้านหลักสูตร			ด้านเนื้อหา			ด้านการวัดและประเมินผล			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
วิทยาศาสตร์ทั่วไป	4.50	0.14	มาก	4.40	0.26	มาก	4.40	0.25	มาก	4.41	0.18	มาก
คณิตศาสตร์	4.33	0.19	มาก	4.41	0.18	มาก	4.39	0.23	มาก	4.37	0.20	มาก
เทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา	4.30	0.16	มาก	4.31	0.21	มาก	4.18	0.20	มาก	4.22	0.10	มาก
สังคมศึกษา	4.27	0.21	มาก	4.31	0.23	มาก	4.33	0.23	มาก	4.30	0.22	มาก
ภาษาอังกฤษ	4.45	0.15	มาก	4.48	0.16	มาก	4.49	0.14	มาก	4.47	0.15	มาก
ภาษาไทย	4.47	0.15	มาก	4.56	0.20	มากที่สุด	4.53	0.17	มากที่สุด	4.52	0.17	มากที่สุด
การศึกษาปฐมวัย	4.39	0.20	มาก	4.36	0.18	มาก	4.31	0.33	มาก	4.35	0.23	มาก
โดยรวม	**4.39**	**0.19**	**มาก**	**4.41**	**0.22**	**มาก**	**4.39**	**0.24**	**มาก**	**4.39**	**0.21**	**มาก**

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอนของนิสิตครู โดยภาพรวมมีระดับการรับรู้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.21 โดยเรียงลำดับดังนี้ สาขาวิชาภาษาไทย มีค่าเฉลี่ย 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.17 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ย 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.15 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปมีค่าเฉลี่ย 4.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.18 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 4.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.20 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีค่าเฉลี่ย 4.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.23 สาขาวิชาสังคมศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.22 และสาขาวิชาเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.10 ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการรับรู้หลักการเรียนการสอนของนิสิตครูจำแนกตามสาขาวิชาเอก ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณทางเดียว (One-way MANOVA) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอนของนิสิตครูจำแนกตามสาขาวิชาเอก

Effect		Value	F	Hypothesis df	Error df	Sig.
Intercept	Pillai's Trace	.999	139398.647[a]	3.000	382.000	.000
	Wilks' Lambda	.001	139398.647[a]	3.000	382.000	.000
	Hotelling's Trace	1094.754	139398.647[a]	3.000	382.000	.000
	Roy's Largest Root	1094.754	139398.647[a]	3.000	382.000	.000
sec1	Pillai's Trace	.391	9.597	18.000	1152.000	.000
	Wilks' Lambda	.637	10.370	18.000	1080.944	.000
	Hotelling's Trace	.525	11.109	18.000	1142.000	.000
	Roy's Largest Root	.429	27.457[b]	6.000	384.000	.000

จากตาราง 2 พบว่า เมื่อจำแนกนิสิตตามสาขาวิชาเอก นิสิตมีระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอน ด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ในตาราง 2 เมื่อพบว่านิสิตที่จำแนกตามสาขาวิชาเอกมีระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอนในด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผล มีระดับการรับรู้แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงมีการศึกษาว่าตัวแปรด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อระดับการรับรู้ทั้ง 3 ด้าน จึงทำการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) ตามสาขาวิชาเอก ดังตาราง 3 4 และ 5

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้านหลักสูตร

ตัวแปรตาม	สาขาวิชาเอก	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	Sig.
ด้านหลักสูตร	วิทยาศาสตร์ทั่วไปกับคณิตศาสตร์	.1651*	.03443	.001
	วิทยาศาสตร์ทั่วไปกับเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา	.1904*	.03589	.000
	วิทยาศาสตร์ทั่วไปกับสังคม	.2288*	.03490	.000
	วิทยาศาสตร์ทั่วไปกับภาษาอังกฤษ	.0414	.03371	.958
	วิทยาศาสตร์ทั่วไปกับภาษาไทย	.0206	.03443	.999
	วิทยาศาสตร์ทั่วไปกับการศึกษาปฐมวัย	.1075	.03828	.250
	คณิตศาสตร์กับเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา	.0253	.03283	.996
	คณิตศาสตร์กับสังคม	.0637	.03175	.673
	คณิตศาสตร์กับภาษาอังกฤษ	-.1237*	.03043	.012

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้านหลักสูตร (ต่อ)

ตัวแปรตาม	สาขาวิชาเอก	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	Sig.
	คณิตศาสตร์กับภาษา	-.1444*	.03122	.002
	คณิตศาสตร์กับการศึกษาปฐมวัย	-.0576	.03543	.852
	เทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษากับสังคม	.0384	.03333	.970
	เทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษากับภาษาอังกฤษ	-.1490*	.03208	.002
	เทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษาภาษาไทย	-.1697*	.03283	.000
	เทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษากับการศึกษาปฐมวัย	-.0829	.03685	.537
	สังคมกับภาษาอังกฤษ	-.1874*	.03097	.000
	สังคมกับภาษาไทย	-.2082*	.03175	.000
	สังคมกับการศึกษาปฐมวัย	-.1213	.03589	.079
	ภาษาอังกฤษกับภาษาไทย	-.0208	.03043	.998
	ภาษาอังกฤษกับการศึกษาปฐมวัย	.0661	.03473	.728
	ภาษาไทยกับการศึกษาปฐมวัย	.0869	.03543	.424

จากตาราง 3 พบว่า เมื่อจำแนกนิสิตตามสาขาวิชาเอก นิสิตมีระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอน ด้านหลักสูตร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปแตกต่างกับสาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา และสาขาวิชาสังคมศึกษา สาขาวิขาคณิตศาสตร์แตกต่างกับสาขาวิชาภาษาอังกฤษและสาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษาแตกต่างกับสาขาวิชาภาษาอังกฤษและสาขาวิชาภาษาไทย และสาขาวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกับสาขาวิชาภาษาอังกฤษและสาขาวิชาภาษาไทย

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้านเนื้อหา

ตัวแปรตาม	สาขาวิชาเอก	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	Sig.
ด้านเนื้อหา	วิทยาศาสตร์ทั่วไปกับคณิตศาสตร์	-.0147	.04081	1.000
	วิทยาศาสตร์ทั่วไปกับเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา	.0831	.04255	.701
	วิทยาศาสตร์ทั่วไปกับสังคม	.0908	.04138	.569
	วิทยาศาสตร์ทั่วไปกับภาษาอังกฤษ	-.0842	.03996	.618
	วิทยาศาสตร์ทั่วไปกับภาษาไทย	-.1664*	.04081	.012
	วิทยาศาสตร์ทั่วไปกับการศึกษาปฐมวัย	.0404	.04538	.992
	คณิตศาสตร์กับเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา	.0831	.04255	.701
	คณิตศาสตร์กับสังคม	.0908	.04138	.569
	คณิตศาสตร์กับภาษาอังกฤษ	-.0842	.03996	.618
	คณิตศาสตร์กับภาษา	-.1664*	.04081	.012
	คณิตศาสตร์กับการศึกษาปฐมวัย	.0404	.04538	.992
	เทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษากับสังคม	.0076	.03951	1.000
	เทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษากับภาษาอังกฤษ	-.1673*	.03803	.004
	เทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษาภาษาไทย	-.2495*	.03892	.000
	เทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษากับการศึกษาปฐมวัย	-.0427	.04369	.987
	สังคมกับภาษาอังกฤษ	-.1750*	.03671	.001
	สังคมกับภาษาไทย	-.2572*	.03763	.000
	สังคมกับการศึกษาปฐมวัย	-.0504	.04254	.965
	ภาษาอังกฤษกับภาษาไทย	-.0822	.03607	.521
	ภาษาอังกฤษกับการศึกษาปฐมวัย	.1246	.04117	.168
	ภาษาไทยกับการศึกษาปฐมวัย	.2068*	.04199	.001

จากตาราง 4 พบว่า เมื่อจำแนกนิสิตตามสาขาวิชาเอก นิสิตมีระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอน ด้านเนื้อหา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ดังนี้ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่งไปแตกต่างกับสาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาคณิตศาสตร์แตกต่างกับสาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษาแตกต่างกับสาขาวิชาภาษาอังกฤษและสาขาภาษาไทย สาขาวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกับสาขาวิชาภาษาอังกฤษและสาขาภาษาไทย และสาขาวิชาภาษาไทยแตกต่างกับสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้านการวัดและประเมินผล

ตัวแปรตาม	สาขาวิชาเอก	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	Sig.
ด้านการวัดและปะเมินผล	วิทยาศาสตร์ทั่วไปกับคณิตศาสตร์	.0154	.04388	1.000
	วิทยาศาสตร์ทั่วไปกับเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา	.2187*	.04575	.001
	วิทยาศาสตร์ทั่วไปกับสังคม	.0715	.04449	.859
	วิทยาศาสตร์ทั่วไปกับภาษาอังกฤษ	-.0848	.04297	.691
	วิทยาศาสตร์ทั่วไปกับภาษาไทย	-.1275	.04388	.211
	วิทยาศาสตร์ทั่วไปกับการศึกษาปฐมวัย	.0875	.04880	.781
	คณิตศาสตร์กับเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา	.2034*	.04185	.001
	คณิตศาสตร์กับสังคม	.0561	.04047	.926
	คณิตศาสตร์กับภาษาอังกฤษ	-.1002	.03879	.354
	คณิตศาสตร์กับภาษา	-.1429*	.03980	.047
	คณิตศาสตร์กับการศึกษาปฐมวัย	.0721	.04516	.862
	เทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษากับสังคม	.1472	.04249	.000
	เทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษากับภาษาอังกฤษ	-.3036*	.04089	.000
	เทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษาภาษาไทย	-.3462*	.04185	.000
	เทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษากับการศึกษาปฐมวัย	-.1312	.04697	.256
	สังคมกับภาษาอังกฤษ	-.1750*	.03671	.001
	สังคมกับภาษาไทย	-.2572*	.03763	.000
	สังคมกับการศึกษาปฐมวัย	-.0504	.04254	.965
	ภาษาอังกฤษกับภาษาไทย	-.0822	.03607	.521

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้านการวัดและประเมินผล (ต่อ)

ตัวแปรตาม	สาขาวิชาเอก	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	Sig.
	ภาษาอังกฤษกับการศึกษาปฐมวัย	.1246	.04117	.168
	ภาษาไทยกับการศึกษาปฐมวัย	.2068*	.04199	.001

จากตาราง 5 พบว่า เมื่อจำแนกนิสิตตามสาขาวิชาเอก นิสิตมีระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอน ด้านการวัดและปะเมินผลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปแตกต่างกับสาขาวิชาเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา สาขาวิชาคณิตศาสตร์แตกต่างกับสาขาวิชาเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษาและสาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษาแตกต่างกับสาขาวิชาภาษาอังกฤษและสาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกับสาขาวิชาภาษาอังกฤษและสาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกับสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และสาขาวิชาภาษาไทยแตกต่างกับสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ผลที่ได้จากการสังเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิตครู

1. สิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนในรายวิชาหลักการเรียนและการสอนทำให้นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับหลักสำคัญของการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ รวมไปถึงหลักพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้และหลักพื้นฐานในการสอน

2. ได้เรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการนำทฤษฎีการเรียนรู้ไปบูรณาการให้เข้ากับรูปแบบการสอน วิธีการสอน เทคนิคการสอนแบบต่างๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสาขาวิชาและผู้เรียน

3. มีความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียน สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและผู้เรียน สามารถนำองค์ความรู้ของวิธีการสอน เทคนิคการสอน มาออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ

ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์นิสิต โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แยกตามประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. นิสิตคิดว่าการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการเรียนและการสอนมีประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูหรือไม่อย่างไร

“...มีประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูในเรื่องของการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยการบูรณาการทฤษฎีการเรียนรู้และการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยเลือกใช้นวัตกรรมทางการศึกษาเหมาะสมกับระดับการเรียนรู้ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน...”

(นิสิต ก. มกราคม 2563: สัมภาษณ์)

2. นิสิตคิดว่าเพราะเหตุใดครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร

"...เพราะหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญในโรงเรียน และเป็นแนวทางในการจัดให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ต่างๆ ตามต้องการ และหลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนสำหรับครู และสิ่งสำคัญอีกประการที่ครูจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร คือ เพื่อที่ครูจะใช้เป็นแนวทางในการนำไปสู่การจัดการศึกษา และ จัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษาและ การจัดการเรียนการสอนจะต้องให้สอดคล้อง บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร..."

(นิสิต ข. มกราคม 2563: สัมภาษณ์)

3. นิสิตคิดว่าเพราะเหตุใดครูต้องมีความรู้ในเนื้อหา เทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียน

"...ครูต้องมีความรู้ในเนื้อหาเพราะ เป็นความรู้ที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอน ครูควรมีความสามารถและทักษะในวิชาที่ตนสอนเป็นอย่างดี ตลอดจนข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องที่จะสอน รวมไปถึงเทคนิคและวิธีการสอนในรูปแบบต่างๆ อีกทั้งถ้าครูมีกระบวนการวัดและประเมินผลที่ถูกต้องหลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียนและจะทำให้ครูสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ถ้าหากครูมีความเชี่ยวชาญจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็ว และทำให้เกิดการยอมรับนับถือยกย่องจากผู้เรียนอีกด้วย ..."

(นิสิต ค. มกราคม 2563: สัมภาษณ์)

4. นิสิตคิดว่าการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการเรียนและการสอนสามารถช่วยเพิ่มขีดความสามารถของนิสิตให้มีความพร้อมในประกอบวิชาชีพครูได้หรือไม่อย่างไร

"...ได้ ซึ่งรายวิชาหลักการเรียนและการสอนเป็นรายวิชาที่สอนเกี่ยวกับหลักการสำคัญของการจัดการเรียนการสอน รูปแบบการสอน วิธีสอนและเทคนิคการสอน สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทและเนื้อหาวิชา จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียน โดยนิสิตได้ฝึกปฏิบัติจริง และเป็นรายวิชาสำหรับการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเข้าสู่วิชาชีพ และสารมารถนำไปประยุกต์ใช้ ในวิชาชีพครูได้อย่างถูกต้องเหมาะสม..."

(นิสิต ง. มกราคม 2563: สัมภาษณ์)

5. นิสิตคิดว่าการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ สามรรถนำไปประยุกต์ในสาขาวิชาเอกกของตนเองได้อย่างไร

"... สามารถนำความรู้ที่ได้ไปออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยการ บูรณาการทฤษฎีการเรียนรู้และการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษขั้นพื้นฐาน และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถเลือกใช้นวัตกรรมทางการศึกษาที่เหมาะสมกับระดับการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน..."

(นิสิต จ. มกราคม 2563: สัมภาษณ์)

6. นิสิตคิดว่ารายวิชาหลักการเรียนการสอนมีเนื้อหาสาระ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองของนิสิตครูหรือไม่อย่างไร

"...มีประโยชน์ในด้านของการเรียนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการนำหลักการทางจิตวิทยาไปใช้สำหรับจัดกระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ วัดและประเมินการเรียนการสอนที่

สอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะการเขียนแผนและการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสามารถปฏิบัติการสอนและสร้างเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ตามบทบาทหน้าที่ครู...”

(นิสิต ก. มกราคม 2563: สัมภาษณ์)

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอนของนิสิตครู พบว่า โดยภาพรวมมีระดับการรับรู้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.21 โดยเรียงลำดับดังนี้ สาขาวิชาภาษาไทย มีค่าเฉลี่ย 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.17 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ย 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.15 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปมีค่าเฉลี่ย 4.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.18 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 4.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.20 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีค่าเฉลี่ย 4.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.23 สาขาวิชาสังคมศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.22 และสาขาวิชาเทคโนโลยีศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.10 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ได้จัดให้กับนิสิตที่เรียนในรายวิชาชีพครู ได้มีการกำหนดรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ให้สอดคล้องกับรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) และสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของรายวิชาหลักการเรียนและการสอนได้จัดให้สอดคล้องและเป็นไปตามแผนที่วางไว้ในรายละเอียดของหลักสูตรที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และรายละเอียดของเนื้อหาความรู้ในรายวิชา รวมไปถึงแนวทางการปลูกฝังทักษะด้านต่าง ๆ ตลอดจนคุณลักษณะอื่น ๆ ที่นิสิตครูควรได้รับการพัฒนา ให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา ตามที่ได้กำหนดไว้ รวมไปถึงวิธีการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลในรายวิชา ซึ่งกระบวนการต่าง ๆ ได้มีการเชื่อมโยงไปสู่การฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้นิสิตสามารถนำไปพัฒนาตนเองเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่วิชาชีพครูได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งที่นิสิตครูมีระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอนอยู่ในระดับมาก ทุกสาขาวิชาอาจเป็นเพราะนิสิตที่ผ่านการเรียนรายวิชาหลักการเรียนและการสอนได้ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนเทคนิคการสอน ในรูปแบบต่าง ๆ ที่เน้นให้นิสิตเป็นผู้ลงมือกระทำ หรือฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง มีการนำเสนอและอภิปรายเนื้อหาหรือกิจกรรมร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยผ่านกระบวนการรับรู้ที่ถูกต้อง เพราะการรับรู้เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ เพราะการที่นิสิตมีความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ต้องเริ่มมาจากการรับรู้ การรับรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้ ด้วยเหตุผลนี้ทำให้นิสิตมีการรับรู้หลักการเรียนและการสอนอยู่ในระดับมาก รวมไปถึงกระบวนการที่นิสิตได้รับ และแปลความหมายหรือตีความจากสิ่งที่ได้รับรู้ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จนสามารถวิเคราะห์โดยอาศัยความจำ ความรู้ ผสมผสานกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ออกมาเป็นความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Schiffman and Kanuk, 2000: 146 ; พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 96-97 ; Hanna and Wozniak, 2001: 102 ; Ibrahim and auther, 2011: 205-216 ; Ugrag and Asiltürk, 2018: 170-183)

2. ผลเปรียบเทียบการรับรู้หลักการเรียนการสอนของนิสิตครูจำแนกตามสาขาวิชาเอก พบว่า นิสิตมีระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอน ด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้เนื่องจากการรับรู้เป็นพื้นฐานที่สำคัญของแต่ละบุคคล เพราะการตอบสนองพฤติกรรมใดๆ จะขึ้นอยู่กับการรับรู้จากสภาพแวดล้อมของตนเองและความสามารถในการแปลความหมายของสภาพนั้นๆ ดังนั้นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจึงขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าและปัจจัยการรับรู้ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ความรู้เดิม เจตคติ และความต้องการ การแปลความ (มาลินี มาลีคล้าย, 2554: 14) ซึ่งการที่นิสิตแต่ละสาขาวิชาเอกมีระดับการรับรู้แตกต่างกันอาจเกิดจากการได้รับอิทธิพลจากการรับรู้ของแต่ละบุคคลต่อสถานการณ์นั้น บุคคลเรียนรู้โดยการผ่านประสามสัมผัสทั้งห้า บุคคลสามารถสร้างการรับรู้แตกต่างกันได้จากการกระตุ้นสิ่งเดียวกัน เนื่องมาจากกระบวนการรับรู้ 3 ขั้นตอน คือ การเลือกให้ความสนใจ การเลือกแปลความหมายบิดเบือน และการเลือกเก็บรักษา (Kotler, Philip อ้างถึงใน วารุณี ตันติวงศ์วาณิช และคณะ, 2546: 76) และการรับรู้หลักการเรียนและการสอนของนิสิตครูมีความแตกต่างกันอาจเกิดจากลำดับขั้นของการเรียนรู้ในกระบวนการเรียนรู้ของคนเรานั้น จะประกอบด้วยลำดับขั้นตอนพื้นฐานที่สำคัญ 3 ขั้นตอนด้วยกัน คือ 1) ประสบการณ์ที่ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ประสาทรับรู้เหล่านี้จะเป็นเสมือนช่องประตูที่จะให้บุคคลได้รับรู้และตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ ประสบการณ์ต่างๆ ที่บุคคลได้รับนั้นย่อมจะแตกต่างกัน บางชนิดก็เป็นประสบการณ์ตรง บางชนิดเป็นประสบการณ์แทน บางชนิดเป็นประสบการณ์รูปธรรมและบางชนิดเป็นประสบการณ์นามธรรม หรือเป็นสัญลักษณ์ 2) ความเข้าใจ หลังจากบุคคลได้รับประสบการณ์แล้ว ขั้นต่อไปก็คือ ตีความหมายหรือสร้างมโนมติ ในประสบการณ์นั้นกระบวนการนี้เกิดขึ้นในสมองหรือจิตของบุคคล เพราะสมองจะเกิดสัญญาณ (percept) และมีความทรงจำขึ้น ซึ่งเราเรียกกระบวนการนี้ว่า “ความเข้าใจ” ในการเรียนรู้นั้น บุคคลจะเข้าใจประสบการณ์ที่เขาประสบได้ก็ต่อเมื่อเขาสามารถจัดระเบียบ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ประสบการณ์ต่างๆ จนกระทั่งหาความหมายอันแท้จริงของประสบการณ์นั้นได้ และ 3) ความนึกคิด ความนึกคิดถือว่าเป็นขั้นสุดท้ายของการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในสมอง Crow (1962) ได้กล่าวว่า ความนึกคิดที่มีประสิทธิภาพนั้น ต้องเป็นความนึกคิดที่สามารถจัดระเบียบประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับให้เข้ากันได้ สามารถที่จะค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ทั้งเก่าและใหม่ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้เกิดบูรณาการการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ผลจากการสัมภาษณ์ของนิสิต สามารถสรุปในเบื้องต้น ได้ว่า การเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการเรียนและการสอนมีประโยชน์ ต่อการพัฒนาวิชาชีพครู ในด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน โดยสามารถบูรณาการวิธีสอน เทคนิคการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสาขาวิชา เหมาะสมกับระดับและวัย ของผู้เรียน รวมไปถึงการมีกระบวนการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาวิชา ซึ่งนิสิตที่ผ่านการเรียนรายวิชาหลักการเรียนและการสอนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถเลือกใช้นวัตกรรมทางการศึกษาที่เหมาะสมกับระดับการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และสามารถปฏิบัติการสอนและสร้างเสริมบรรยากาศ การเรียนรู้ตามบทบาทหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 จากการวิจัยพบว่า ระดับการรับรู้หลักการเรียนและการสอนของนิสิตครูเมื่อจำแนกตามสาขามีระดับการรับรู้แตกต่างกัน จากข้อมูลนี้ควรมีการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นสารสนเทศให้กับผู้สอนได้มีการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพธรรมชาติของแต่ละสาขาวิชา รวมไปถึงปรับปรุงการเขียนรายละเอียดของรายวิชาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของปัจจุบัน และให้สอดคล้องกับรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนเพื่อให้ตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริงสารมารถนำไปพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับนิสิตให้มากยิ่งขึ้น

1.2 ด้านของตัวผู้สอน ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นิสิตฝึกปฏิบัติให้มากที่สุด โดยสามารถจัดกิจกรรมที่ให้นิสิตฝึกทำเป็นกลุ่มเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนิสิตด้วยกันเอง และเป็นการฝึกความรับผิดชอบต่อหน้าที่เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสู่วิชาชีพที่ดีในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการรับรู้ของนิสิตครูต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาชีพครูวิชาอื่น ซึ่งการรับรู้ของนิสิตครูจะนำมาซึ่งการปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชา รวมไปถึงวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตัวผู้สอนในรายวิชานั้นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาและติดตามนิสิตที่ออกฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นส่วนหนึ่งในการปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดของรายวิชา และเป็นการกำกับติดตามการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง

เอกสารอ้างอิง

คณะศึกษาศาสตร์. (2561). *งานประกันคุณภาพ ปีการศึกษา 2559-2561*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ต้องตา สมใจเพ็ง และคณะ (2559). การรับรู้ด้านความรู้และความสามารถในการสอนเนื้อหาวิชาเฉพาะโดยใช้เทคโนโลยี (TPACK) ของนิสิตฝึกวิชาชีพครูคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 31*(1): 64-73.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นลินี พานสายตา. (2555). *การรับรู้ภาพลักษณ์ คุณภาพบัณฑิต หลักสูตรและการเรียนการสอน ของนักศึกษาที่มีต่อสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ*. วิทยานิพนธ์.ปริญญามหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *จิตวิทยาการศึกษา (Educational Psychology)*. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีจ ากัด

มาลินี มาลีคล้าย. (2554). *การรับรู้การสื่อสารการตลาดของผู้บริโภคที่มีผลต่อภาพลักษณ์ตราสินค้าอิชิตันในเขตกรุงเทพมหานคร*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญญบุรี.

วารุณี ตันติวงศ์วาณิช และคณะ. (2546). *หลักการตลาด*. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.

สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. (2556). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: เดอะบุคส์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

Crow, L.D. and Crow. (1962). *A. Child Developmental and Adjustment*. (2nd ed.). New York: The Macmilan.

Hanna, N. and Wozniak, R. (2001). *Consumer behavior: An applied approach*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Ibrahim, R., Yusoff, R., and Mohamed, H. (2011, January). Students Perceptions of Using Educational Games to Learn Introductory Programming. *Computer and Information Science, 4*(1): 205-216

Schiffman, L.G., and Kanuk, L.L. (2000). *ConsumerBbehavior.* 7th ed.. Upper Saddle River, N.J Prentice Hall.

Ugrag, M., Asiltürk, E. (2018, March). Perceptions of Science Teachers on Implementation of Seven Principles for Good Practice in Education by Chickering and Gamson in Courses. *Journal of Education and Training Studies, 6*(3): 170-183.